ECLI:LV:AT:2024:0722.A420213823.6.L
Nr.A420213823, SKA-664/2024
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2024.gada 22.jūlijā

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Rudīte Vīduša, senatori Ermīns Darapoļskis un Anita Kovaļevska

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 14.maija lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība administratīvajā lietā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja 2022.gada 10.jūnijā vērsās Veselības inspekcijā ar iesniegumu, lūdzot izmaksāt atlīdzību no Ārstniecības riska fonda par veselībai nodarīto kaitējumu (zoba zaudējumu) un atlīdzināt zaudējumus, kas radušies, saņemot veselības aprūpes pakalpojumu no 2020.gada 31.jūlija līdz 2021.gada 16.jūlijam.

Administratīvais process iestādē noslēdzās ar Veselības ministrijas 2023.gada 28.jūlija lēmumu Nr. 01-23.3/3341, ar kuru atteikts izmaksāt atlīdzību. Lēmums pamatots ar to, ka minētajā periodā kaitējums pieteicējas veselībai netika nodarīts.

Pieteicēja lēmumam nepiekrita un vērsās tiesā, jo uzskatīja, ka ekspertīzē nav noskaidroti visi būtiskie fakti un kaitējums veselībai ir nodarīts. Pieteicēja pieteikumā arī atzina, ka iepriekš kļūdījusies, norādot veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanas periodu, jo pareizais periods ir no 2019.gada 10.oktobra līdz 2019.gada 20.novembrim.

[2] Administratīvā rajona tiesa ar 2024.gada 14.maija lēmumu izbeidza tiesvedību administratīvajā lietā, pamatojot lēmumu ar to, ka pieteicējai nav tiesību iesniegt pieteikumu, jo pieteicēja nav ievērojusi Pacientu tiesību likuma 16.panta piektās daļas pirmajā teikumā noteikto termiņu, kādā pieprasāma atlīdzība no Ārstniecības riska fonda.

Tiesa norādīja, ka Pacientu tiesību likuma 16.panta piektās daļas pirmajā teikumā noteikts, ka pacients atlīdzību pieprasa ne vēlāk kā divu gadu laikā no kaitējuma atklāšanas dienas, taču ne vēlāk kā triju gadu laikā no tā nodarīšanas dienas. Potenciālā kaitējuma atklāšanās diena ir 2020.gada 4.jūnijs, kad pieteicēja ar sūdzībām par periodiskām sāpēm vērsās pie zobārstes un tika konstatēta nepieciešamība veikt zoba ekstrakciju un saņemt konsultāciju par zoba implantāciju. Tāpēc, tiesas ieskatā, iesniegums par atlīdzību no Ārstniecības riska fonda bija jāiesniedz līdz 2022.gada 4.jūnijam, bet pieteicēja attiecīgo iesniegumu iesniegusi 2022.gada 10.jūnijā, kad jau bija zaudējusi subjektīvās tiesības prasīt atlīdzinājumu.

[3] Pieteicēja par minēto lēmumu iesniedza blakus sūdzību. Sūdzība pamatota ar to, ka tiesa nepareizi noteikusi kaitējuma atklāšanas dienu, tāpēc nepareizi aprēķinājusi Pacientu tiesību likuma 16.panta piektās daļas pirmajā teikumā noteikto termiņu un nepamatoti konstatējusi, ka pieteicējai bija zudušas subjektīvās tiesības prasīt atlīdzinājumu.

Pieteicējas ieskatā, par kaitējuma atklāšanas dienu uzskatāms 2020.gada 31.jūlijs, kad viņa pirmo reizi bija uz konsultāciju par zoba implantāciju. Tāpat tiesai bija jāņem vērā tas, ka iestāde jautājumu par atlīdzības izmaksu jau bija izskatījusi pēc būtības un bija jātaisa spriedums, jo lieta tiesā tika skatīta pēc būtības.

Pieteicēja blakus sūdzībā arī norāda, ka tiesa lēmumā kļūdaini minējusi iestādes pilnvarotās personas, kā arī datumu, kuru pieteicēja uzskata par kaitējuma atklāšanas dienu. Tāpat pieteicēja izklāsta savus apsvērumus par ārstniecības personas neprofesionālu rīcību un ekspertīzes veicēja neobjektivitāti.

Motīvu daļa

[4] Senātam jāizšķir, vai tiesa pareizi noteikusi Pacientu tiesību likuma 16.panta piektās daļas pirmajā teikumā paredzēto kaitējuma atklāšanas dienu.

[5] Saskaņā ar lietas materiāliem, kad pieteicēja 2019.gada 23.oktobrī ārstniecības iestādē saņēma zobārstniecības pakalpojumu, viņas veselībai potenciāli tika nodarīts kaitējums. Pēc šī pakalpojuma saņemšanas pieteicēja periodiski sajuta sāpes, līdz 2020.gada 4.jūnijā vērsās pie zobārsta. Pieteicējai tika veikts rentgena izmeklējums, konstatēta nepieciešamība veikt zoba d24 ekstrakciju, un viņa tika nosūtīta uz konsultāciju pie ķirurga par zoba implantāciju. 2020.gada 21.jūlijā pieteicēja vērsās pie cita zobārsta, pieteicējai atkal tika veikts rentgena izmeklējums, atkal konstatēta nepieciešamība veikt zoba ekstrakciju un viņa vēlreiz tika nosūtīta uz konsultāciju pie ķirurga par zoba implantāciju. Saskaņā ar pieteicējas apgalvoto 2020.gada 31.jūlijā viņa pirmo reizi vērsās pie ķirurga, 2020.gada 4.augustā pieteicēja otrreiz vērsās pie tā paša ķirurga un 2020.gada 12.augustā tika veikta zoba d24 ekstrakcija.

[6] Senāts uzskata, ka tiesa nepamatoti noteikusi tieši 2020.gada 4.jūniju kā kaitējuma atklāšanās dienu.

Personai jābūt reālai iespējai vismaz pieņēmuma līmenī apzināties tai radīto kaitējumu un cēloņsakarību ar iepriekš veiktu ārstniecības procesu, jo vismaz tik daudz ir jānorāda iesniegumā par kaitējuma atlīdzināšanu (sal. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2013.gada 17.septembra sprieduma lietā „Esim v. Turkey", iesnieguma Nr. 59601/09, 25.punkts*).

Tiesa lēmumā ir pamatojusi, kāpēc 2020.gada 4.jūnijs ir datums, kad tika atklāts pieteicējas veselībai potenciāli nodarītais kaitējums, bet lēmumā

nav ietverts pamatojums tam, ka pieteicēja tieši šajā datumā apzinājās vai viņai vajadzēja apzināties arī šī kaitējuma cēlonisko sakaru ar ārstniecības personu darbību vai bezdarbību. Arī no lietas materiāliem neizriet, ka 2020.gada 4.jūnijā zobārsts būtu pieteicējai norādījis uz šādu iespējamo cēlonisko sakaru. Tieši pretēji, no lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja 2020.gada 21.jūlijā atkārtoti vērsās pie cita zobārsta un tika atkārtoti izmeklēta. Tas var norādīt, ka pieteicēja vēl šaubījās par 2020.gada 4.jūnija izmeklējuma rezultātiem. Turklāt nav pamata pieņemt, ka šajā vizītē atklājās potenciālā kaitējuma saistība ar iepriekš veiktu ārstniecību. Vēl vairāk: jāņem vērā, ka kopš tā ārstniecības posma, kas vēlāk tika pārbaudīts kā tāds, kurā varētu būt bijis nodarīts kaitējums, bija pagājuši jau vairāki mēneši. Tas varētu likt šaubīties par to, ka pastāv saikne starp iepriekš veikto ārstniecību un pieteicējas vēlākām veselības problēmām.

Lietā nav ziņu par konkrētiem faktiem, kas norādītu, kad pieteicēja apzinājās vai vismaz viņai vajadzēja apzināties gan kaitējumu, gan to, ka tas varēja būt radīts konkrētā ārstniecības posmā. Lai ierobežotu pieteicējas tiesības, tiesai būtu pietiekami skaidri jākonstatē, ka termiņš bija jau beidzies. Šajā gadījumā pietiekami skaidri vismaz attiecībā uz 2020.gada 4.jūniju kā termiņa skaitījuma sākumu tas nav konstatējams.

[7] Tā kā, uzskatot par kaitējuma atklāšanās dienu jebkuru no vēlāk norādītajiem ārstu apmeklējumu datumiem, termiņš nebūtu nokavēts, nav pamata tālāk precizēt termiņa skaitījuma sākumu.

[8] Tiesa nepareizi noteikusi Pacientu tiesību likuma 16.panta piektās daļas pirmajā teikumā paredzēto kaitējuma atklāšanas dienu un tāpēc nepamatoti izbeigusi tiesvedību lietā, tādēļ lēmums par tiesvedības izbeigšanu ir atceļams. Tā kā lēmums tiek atcelts, pārējie blakus sūdzības argumenti netiek vērtēti.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Senāts

nolēma

atcelt Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 14.maija lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai;
atmaksāt /pers. A/ par blakus sūdzību samaksāto drošības naudu 15 *euro*.

Lēmums nav pārsūdzams.

R. Vīduša E. Darapoļskis A. Kovaļevska